

Är gudstjänsten mission? Del 1

Det är lätt att tänka "vi och dem" när vi tänker mission. Vi som berättar om Jesus. De andra som behöver höra om honom. Mission blir "vår" aktivitet. Men gudstjänsten stryker under en annan, och viktig, aspekt av mission, nämligen *Guds* mission. I gudstjänsten finns inte något VI och DEM, utan endast HAN och OSS som samlats. Vi behöver Jesus och kommer alltid att behöva honom. Guds mission kommer alltid vara riktad mot oss. Mot alla. Alltid. Vare sig vi har tagit steget över tröskeln in i kyrkan eller inte. Mission är inte vårt verk i bemärkelsen att vi själva upphör att vara i behov av mission utan vi lever av Guds mission från början till slut. Han är trons upphovsman och fullkomnare (Heb 12:2). Det första vi möter i gudstjänsten är prästens ord att han *sänts* att tillsäga syndernas förlåtelse, som om vi fortfarande behövde det. Kyrkan är ett sjukhus för syndare där livsuppehållande verksamhet pågår. Guds ord är Ande och liv till syrefattiga hjärtan och sakramentet är odödlighetens läkemedel som vi tar in i våra dödliga och syndfulla kroppar. Söndagen är *vilodagen* där Guds önskan är att vi stannar upp och lägger ner vår aktivitet för att ge utrymme åt HANS aktivitet, hans tjänst. Gudstjänst är *Guds* tjänst för oss. När Jesus började tvätta fötterna på lärjungen Petrus kunde han inte förstå varför, men Jesus insisterade på att få göra det för att Petrus faktiskt behövde det. "Längre fram skall du förstå det." (Joh 13:7) När? Om inte en kort stund senare när Petrus förnekade sin Herre och sett vad han var kapabel till att göra. Gudstjänst är inte något vi gör för Gud för att bli godkända av honom (eller andra kristna), utan platsen där Jesus passar upp och "tvättar fötter". Som om det fortfarande behövdes. Även om vi inte förstått hur smutsiga fötterna är. När gudstjänst också för oss får vara "sjukhus för syndare", eller "brödhus för tiggare", så blir mission närmast att en tiggare talar om för en annan tiggare var brödet finns.

Så är det inte alltid i kyrkan. Den allvarliga diagnosen på församlingen i Laodicea att de var *ljumma* berodde inte på brist på aktivitet utan på att de blivit självtillräckliga, rika (Upp 3:17-20). Men läkaren Jesus förklarade att de var fattiga, blinda och nakna - utan att se det. De behövde hjälp att se sin *rätta* ställning inför Gud och ta emot den rätta rikedom - från Herren - och syn av Honom för sin blindhet. Det är värt att tänka på hur mission skiljer sig från den församlingen som säger "jag behöver ingenting" och den som säger "jag är fattig, blind och naken" men vet var det finns rikedom, syn, kläder! Det är om inte annat lättare att se sig själv i "de andra", som man vill nå, när läkaren Jesus i kyrko-sjukhuset gett syn till att se sig själv och andra i *Guds* ljus - lika fattiga, blinda och nakna - men lika rika, klädda och härliga i *Kristus*.

Om detta kunde mycket mer skrivas, men denna korta dubbel-artikel vill inledningsvis stryka under vårt stora behov av det Gud ger i sin kyrka. Problemet är ofta att Guds folk inte ser behovet och därmed inte ser gudstjänsten för vad den är och ger. Detta är också den främsta orsaken till att vi börjar förändra och anpassa gudstjänsten efter andra behov som vi upplever och som vi tror att de "utomstående" frågar efter. Den engelske 1800-talspredikanten Charles Spurgeon sa att "vår uppgift är att föda fåren, inte underhålla getterna". Det går inte att underhålla människor in Guds rike. Underhållning är färskvara och måste bytas ut hela tiden. Det mättar inte på djupet. En gudstjänst som tappar djup och biblisk rikedom, det som andligt sett beprövats genom århundradena, förlorar något av *Guds* mission med oss. Det trefaldiga Kyriet i gudstjänsten kan vid första anblick uppfattas överflödigt och obegripligt för nytillkomna, men rymmer en hel värld av bibliska kyrien och exempel på människor som mött just Guds förbarmande att identifiera sig med. Djupsinnig poesi som kan möta i äldre psalmer är kanske inte så tillgängliga för alla, men för

några, och kanske för ytterligare någon senare i livet när livets hårda skola väckt själens hunger efter mera "fast föda".

Säljer vi ut innehållet för att göra gudstjänsten "relevant" och tillgänglig säljer vi ut oss själva. Men det utesluter inte att vi anstränger oss för att bygga broar till människor. Kyriet får vara kvar... men med ett lyhört öra lyssnar vi på människor i vår närhet för att upptäcka det som evangeliet faktiskt adresserar in i deras liv och så använda förkunnelses tillfälle för att visa på evangeliets tidlösa relevans. Och när vi lyssnar på människor kan vi märka att somliga är mogna för en direkt inbjudan "kom och se". Det är de som inte i första hand är intresserade av "relevans" utan är sökta av Herren. Andra behöver en tid av medvandring och introducering först. Vårt land har utvecklat en religiös analfabetism som gjort människor obekväma med religiöst språk och religiösa människor, men några av dem dras och lockas likafullt av *evangeliet*. Tålmodig medvandring behövs också med dem som haft en negativ erfarenhet i kyrklig kontext men som börjat ana skillnaden på kristna och *Kristus*.

Om vi därför kommer ihåg att gudstjänsten är *Guds* mission för oss så förnyas också förståelsen för att Guds mission sker *genom* oss till andra. Gud söker dra också dem till brödhuset där tiggare samlas. Tiggare, som trots sina olikheter och preferenser vad som är "relevant", gläds över att de trots sin fattigdom inte längre saknar något.

I andra delen av artikeln ställs frågan om gudstjänsten är mission för våra barn och för dem som (ännu) inte frågar efter gudstjänsten.

Jakob Appell

Är gudstjänsten mission? Del 2

I denna andra del ställs frågan om gudstjänsten är mission för våra barn och för dem som (ännu) inte frågar efter gudstjänsten. Om vi till att börja med tänker på barnen så ger Ordspråksboken vägledning: "Vänj den unge vid den väg han bör vandra, så viker han ej av från den när han blir gammal." (22:6) En viktig mission för barnen är både att de får komma med till gudstjänsten och vara hos deras Fader i Guds hus, som en gång 12-åriga Jesus i templet, och att vänja dem vid att gudstjänst är en del av naturlig veckorytm för både unga och vuxna Guds barn. För att barnen inte ska uppleva gudstjänst lagiskt, något som "måste göras för att Gud (föräldrarna) ska vara nöjda", så kan de behöva få uppleva att vuxna *behöver* gudstjänsten. Jesus sa att vi behöver omvända oss och bli som barn. Guds "vuxna" barn är inte *mindre* beroende av Guds nåd och förbarmande än de små. Syndabekännelsen i gudstjänsten är på riktigt. Även om det finns en evangelisk frihet när det gäller kroppens rörelser i gudstjänsten så har ändå något gått förlorat när det naturliga brukat inte längre är att falla på knä vid syndabekännelsen. Barn lägger märke till vad de *ser*, ofta mycket mer än vad de *hör*. Barn hör vuxna sjunga med i psalmerna men de har också öga för att se om de vuxna tycks *tro* på vad de sjunger. Nu är tro inget vi tar oss. "Jag tror, hjälp min otro" var det en gång en förälder som sa till Jesus. Föräldrars ofullkomlighet avslöjas på alla möjliga (och omöjliga) sätt, också i gudstjänsten. Men det leder oss tillbaka till utgångsfrågan, om huruvida gudstjänsten är mission. Vi föräldrar går till Herrens hus på Herrens dag för där sker *Guds mission*. Han ger nåd och ljus in i allt det mörker som vi bär på och som barn kunnat lägga märke till under veckan.

Gudstjänsten har också en struktur som är tänkt som en miniatyr för livet, ett mönster för vardagen, något för både små och stora att *vänja* sig vid.

- 1) Vi samlas i Guds namn och då kommer Gud nära (Matt 18:20). Vi påminns om att livet levs inför Gud, ansvariga inför honom *varje dag*, och måste därför bekänna synd och bortvändhet från Gud.
- 2) Vi möter Guds nåd som förvisso är *varje morgon* ny (Klag 3:23). Att leva i sitt dop är att dagligen omvända sig. Söndagen är *första* dagen i veckan som gör att vi går från gudstjänsten in i vardagens uppgifter med Guds nåd och välbehag *i ryggen*.
- 3) Vi hör Guds ord. "I ditt ljus ser vi ljus" (Ps 36) och utan Guds ljus är vi hopplöst utlämnade åt oss själva och andra: trender, experter, gruppträck, osv.
- 4) Vi talar *till* Gud i bön, bekännelse och lovsång som en respons på hans nådiga inbjudan. Vi kastar alla våra bekymmer på honom eller gläds över att bara kunna få vara med honom.
- 5) Vi samlas vid Herrens bord som är den mest intima Gudsnärvaron. Gud är *för* oss och *med* oss, till och med *i* oss, så sant Kristi kropp och blod är i oss till syndernas förlåtelse och tröst i all nöd, sjukdom, ensamhet, oro, och mycket annat.
- 6) Vi tjänar Gud som har omsorg om *hela* sin skapelse. Med välsignelsen i ryggen är vi hans händer och fötter i världen. När han sänder oss att vara goda vänner, grannar, arbetare, medborgare, föräldrar är vi *Guds* omsorg om alla dessa som är mottagare av det vi är och ger. Det blir ett vittnesbörd om den levande Guden och hans brödhus för tiggare i den här världen.

Får söndagens gudstjänst bli vår vardag så ges åt barnen en rytm att växa in i och *leva på* som vuxna. Och dö på. Men tro kommer till slut att vara Guds gåva för dem. Hur perfekta föräldrar än är i sin gudstjänstfostran måste hoppet sättas till Guds Ande och bönen väntan på att *Guds* mission ska ha framgång med dem, liksom med oss, och andra.

Till dessa andra, dessa som (ännu) inte frågar efter gudstjänsten, vänder vi oss till sist. Vi firar gudstjänst också för deras skull. Ibland är vi så försvagade att det enda vi i gudstjänsten förmår är bönen "Gud, var mig syndare nådig!" Men när Guds nåd mättar, styrker och formar så kan vår blick öppnas för de andra, så att uppmärksamheten kan vara på (exempelvis) en nytillkommen som famlar för att finna sig tillrätta. Kanske måste jag avstå från något eget behov i gudstjänsten, men inget går förlorat om jag sätter andra först. Tvärtom. Dessa "andra" är gåvor från Gud.

Jesus knöt också ett särskilt löfte till att två eller tre samlas i hans namn. Dels att han skulle vara mitt ibland oss och dels att Fadern skulle ge det vi kom överens om att be om. (Matt 18:19f) Kyrkans förbön är de församlades överenskommelse om att bl.a. be för världen, för staden, för människorna där ute, om *välgång* och djupast sett den välgång som kommer av att besinna sitt eviga väl. Minns hur Abraham bad Gud skona städerna Sodom och Gomorra om det fanns 10 rättfärdiga där. Det finns hopp för en stad om där finns tio som åkallar Herrens namn och vädjar för staden! Gudstjänst är som en liten glödhög i en för övrigt kall och mörk värld. För de människor som lever "utan Gud och utan hopp i världen" (Ef 2:12) skulle hopplösheten vara ännu större om där inte fanns glödhögar och förebedjare. Där två eller tre inte längre samlas och ber för en stad, där är mörkret mörkt.

I Amos bok finns en ruskig profetia om människor som fått en hunger efter Guds ord men som inte finner vad de söker efter (8:11-12). Vi firar gudstjänst för att profetians ord inte ska slå in för människorna i vår omgivning. Om ofärdstider kommer och de en dag inte kan mätta sig med vad de tidigare mättat sig med, vad ska de då mätta sig med? Om kyrkorna bommat igen eller står öppna med allt möjligt annat än det människor börjat hungra efter? Gud förbjude att vi säljer ut det enda vi har för att "nä människor" eller "behålla människor", om de i praktiken inte nås och behålls med hjälp av Guds ord. Vi ska komma ihåg att den liberala teologin till en början var "välvilliga" försök att rädda kvar människor i kyrkor som börjat tömmas. Det finns något sympatiskt med några av de urgamla orientaliska kyrkorna som på ytan ser hopplöst omoderna

ut, obegripliga och världsfrånvända, men som i sin oföränderlighet har överlevt ända in i våra dagar. Ofärdsdagar kommer och går, men när de kommer frågar inte människor efter *yta*, utan efter *hopp*.

Kanske att den viktigaste missionen för dem som (ännu) inte firar gudstjänst är att vi själva firar gudstjänst i trohet mot den gudstjänst som getts oss av Gud och som bestått provet genom seklerna, både i väckelsetider och i avfallstider. Den ser inte likadan ut överallt och i alla tider, men konturerna av det tidlösa och av Gud givna "brödet i bröduset" går att urskilja och framförallt tas emot, för både vår egen skull och andras. Gud give att hans mission har framgång med oss, också på det sätt att möten uppstår där en tiggare säger till en annan: "Kom och se!" (Joh 1:46)

Jakob Appell